IV. *Item* Beda ſuper Actus Apoſtolorum, *ad c.* 1. [c. an. 720. *in Anglia.*]

Exemplo Matthiæ, vel Jonæ non eſt indifferenter ſortibus credendum.

NOn exemplo [m] Matthiæ, vel quòd Jonas Propheta ſorte deprehenſus ſit, indifferenter ſortibus eſt credendum: cùm privilegia ſingulorum (ut Hieronymus ait [n]) communem Legem facere omnino non poſſint. & *infrà.*

§. 1. Si qui tamen neceſſitate aliqua compulſi Deum putant ſortibus exemplo Apoſtolorum eſſe conſulendum; videant hoc ipſos Apoſtolos non niſi collecto Fratrum cœtu, & precibus ad Deum fuſis egiſſe.

[m] Sup. *eàd. non ſtatim.* Pann. *l.* 8. *c.* 78.
[n] *ad c.* 1. *Jonæ.*

Gratian. „ De Divinis verò ſcribit ita dicens

V. Augustinus *lib.* 5. ſuper Deuter. *c.* 19. [forte c. an. 410. *in Africa.*]

Non ſunt obſervanda quæ à Divinis præcipiuntur, quamvis ea contingant, quæ ab eis prænuntiantur.

INtelligi [o] voluit Dominus etiam illa, quæ à Divinantibus non ſecundùm Deum dicuntur; ſi acciderint quæ dicuntur, non accipienda ſic, ut fiant quæ præcipiuntur ab eis, aut colantur quæ coluntur ab eis.

[o] Ivo, *p.* 11. *c.* 10. Inf. *eàd. q.* 5. *c. ult. in fine.*

VI. Idem in Lib. 2. de Doctrina Chriſtiana, *c.* 19. & 20. & 21. [c. an. 426. *ibid.*]

Inſtitutiones hominum quæ ſint ſuperſtitioſæ, vel non.

ILlud [p], quod eſt ſecundùm inſtitutiones hominum, partim ſuperſtitioſum eſt, partim ſuperſtitioſum non eſt. Superſtitioſum eſt [q], quidquid inſtitutum eſt ab hominibus ad facienda, & colenda Idola pertinens; vel ad colendam ſicut Deum Creaturam, partémve ullam Creaturæ; vel ad conſultationes, & pacta quædam ſignificationum cum Dæmonibus placita, atque fœderata, qualia ſunt molimina Magicarum Artium: quæ quidem commemorare potiùs, quàm docere aſſolent Poëtæ. Ex quo genere ſunt, ſed quaſi licentiori vanitate, Aruſpicum, & Augurum libri.

§. 1. Ad hoc genus [r] pertinent omnes etiam ligaturæ, atque remedia, quæ Medicorum quoque diſciplina condemnat, ſive in præcantationibus, ſive in quibuſdam notis, quas characteres vocant, ſive in quibuſdam rebus ſuſpendendis, atque ligandis, vel etiam ſaltandis quodammodo, non ad temperationem corporum, ſed ad quaſdam ſignificationes, aut occultas, aut etiam manifeſtas: quæ eminentiori nomine Phyſicam [ſ] vocant, ut quaſi non ſuperſtitionem [t] implicare, ſed naturæ prodeſſe videantur: ſicut ſunt inaures in ſummo aurium ſingularum, aut de ſtruthiorum oſſibus anſulæ in digitis, aut cùm tibi dicitur ſingultienti, ut dextera manu ſiniſtrum pollicem teneas. His adjunguntur millia inaniſſimarum obſervationum: ſi membrum aliquod ſalierit; ſi junctim ambulantibus amicis lapis, aut canis, aut puer medius intervenerit. & *infrà.*

§. 2. Hinc ſunt etiam illa, limen calcare, cùm ante domum ſuam tranſit: redire ad lectum, ſi quis, dum ſe calceat, ſternutaverit: redire domum, ſi procedens offenderit: cùm veſtis à ſoricibus roditur, plùs timere ſuſpicionem futuri mali, quàm præſens damnum dolere.

§. 3. Neque illi [u] ab hoc genere ſuperſtitionis pernicioſæ ſegregandi ſunt, qui olim Genethliaci propter Natalium dierum conſiderationes, nunc autem vulgò Mathematici vocantur. Nam & ipſi, quamvis veram ſtellarum poſitionem, cùm quiſque naſcitur, conſectentur, & aliquando etiam perveſtigent: tamen quòd inde conantur, vel actiones noſtras, vel actionum eventa prædicere, nimis errant, & vendunt imperitis hominibus miſerabilem ſervitutem. & *infrà c.* 23. §. 4. Hoc autem genus fornicationis animæ ſalubriter divina Scriptura non tacuit; neque ab ea ſic deterruit animam, ut propterea talia negaret eſſe ſectanda, quia falſa dicuntur à Profeſſoribus eorum; ſed, *etiamſi dixerint vobis*, inquit [x], & *ita evenerit, ne credatis eis.* Non enim quia imago Samuëlis [y] mortui Saüli Regi vera prænuntiavit, propterea talia ſacrilegia, quibus illa imago præſentata eſt, minùs execranda ſunt: aut quia in Actibus Apoſtolorum [z] femina ventriloqua verum teſtimonium perhibuit Apoſtolis Domini; ideò Paulus Apoſtolus pepercit illi Spiritui, ac non potiùs feminam illius Dæmonii correptione, atque excluſione mundavit. §. 5. Omnes igitur Artes hujuſmodi vel nugatoriæ, vel noxiæ ſuperſtitionis ex quadam peſtifera ſocietate hominum, & Dæmonum, quaſi pacta infidelis & doloſæ amicitiæ conſtituta penitùs ſunt repudianda, & fugienda Chriſtiano.

[p] Ivo, *p.* 11. *c.* 13.
[q] *C.* 20.
[r] Inf. *eàd. q.* 5. *nec mirum.* §. *ad hoc.*
[ſ] *al.* mitiore nomine Phyſica.
[t] *al.* ſuperſtitioſè.
[u] *C.* 21.
[x] *Deut.* 13.
[y] 1. *Reg.* 28.
[z] *Act.* 16.

VII. Idem in libro de Civitate Dei [a]. [forte c. an. 416. *ibid.*]

Non eſt vita, ſed mors, inquiſitio, vel curatio, quæ à Divinis, vel Magicis expetitur.

QUi ſine Salvatore [b] ſalutem vult habere, & ſine vera ſapientia æſtimat prudentem ſe fieri poſſe; non ſanus, ſed æger; non prudens, ſed ſtultus in ægritudine aſſidua laborabit, & in cæcitate noxia ſtultus, ac demens permanebit. Ac proinde omnis inquiſitio, & omnis curatio, quæ à Divinis, & Magis, vel ab ipſis Dæmoniis in Idolorum cultura expetitur, mors potiùs dicenda eſt, quàm vita: & qui ea ſectantur, ſi ſe non correxerint, ad æternam perditionem tendunt, Pſalmiſta dicente [c]: *Omnes Dii gentium ſunt Dæmonia*, qui per deceptos homines, alios decipere quotidie geſtiunt, ut perditionis ſuæ faciant eos eſſe participes. Itaque hæc vanitas [d] magicarum Artium ex traditione Angelorum malorum in toto Orbe terrarum plurimis ſeculis invaluit per quandam ſcientiam futurorum, & infernorum: & per inventiones [e] eorum inventa ſunt Aruſpicia, & Augurationes, & ipſa, quæ dicuntur Oracula, & Necromantia.

[a] Habetur in Lib. Rabani *de Magorum præſtigiis.*
[b] Burch. *l.* 10. *c.* 41. Ivo, *p.* 11. *c.* 66.
[c] *Pſal.* 95.
[d] Iſidorus, *l.* 8. *Etymol. c.* 9.
[e] *al.* invocationes.

VIII. Idem Confeſſionum *lib.* 4. *c.* 3. [c. an. 400. *ibid.*]

Chriſtiana, & vera pietas Planetarios expellit, & damnat.

ILlos Planetarios [f], quos Mathematicos vocant, planè conſulere non deſiſtebam: quòd quaſi nullum eſſet ſacrificium, & nullæ preces ad aliquem Spiritum ob Divinationem dirigerentur. Quod tamen Chriſtiana, & vera pietas conſequenter repellit, & damnat.

[f] Ivo, *p.* 11. *c.* 20. Pann. *l.* 8. *c.* 79.

IX. *Item* Hieronymus [g]. [imò Origenes c. an. 217. *in Ægypto.*]

Cultura eſt Idololatriæ, Auguria ſervare, & Stellarum requirere curſus.

SEd & illud adde, quoniam qui fornicatur [h], in corpus ſuum peccat, non iſtud corpus ſolum, quod templum Dei effectum eſt, ſed & illud quod dicitur, quia omnis Eccleſia [i] corpus Chriſti eſt. Et in omnem Eccleſiam videtur delinquere, qui corpus ſuum maculaverit: quia per unum membrum macula in omne corpus diffunditur. §. 1. Eſt & illud opprobrium Ægypti, quod ſi neglexeris, etiam poſt Jordanis tranſitum, & poſt Baptiſmi ſecundam circumciſionem [k], veteris conſuetudinis inuſtione ſuggeritur, obſervare Auguria, requirere Stellarum curſus, & eventus ex iis futurorum rimari, ſervare ſomnia, ceteriſque hujuſmodi ſuperſtitionibus implicari. Idololatriæ namque mater eſt Ægyptus: ex qua certum eſt hujuſmodi opprobria pullulare: quæ, ſi tranſito jam Jordane ſuſceperis, & his te rurſus laqueis illigaveris; tecum ſine dubio opprobria Ægypti trahis.

[g] Origenes *hom.* 5. *ad c.* 5. *Joſuè.*
[h] 1. *Cor.* 6.
[i] *Epheſ.* 1.
[k] *al.* Baptiſmi circumciſionem.

Hæc autem Sortilegia [l] non uſque adeò ſunt deteſtanda; ut, ſi aliquid de area, vel torculari Dæmonibus fuerit immolatum; quod reliquum eſt, ideò credatur eſſe immundum: aut ſi ipſum, quod oblatum fuerat, à nobis ignorantibus ſumi contingerit, ideò credamus nos deliquiſſe. Unde

Gratian. 3. *Pars.*
[l] *al.* ſacrilegia.

X. Augustinus ad Publicolam, *Epiſt.* 154. [c. an. 398. *in Africa.*]

Non ideò reliqua ſunt immunda, quia ab area, vel torculari aliquid ad Dæmonum ſacrificia tollitur.

SI de area [m], vel torculari tollatur aliquid ad ſacrificia Dæmoniorum ſciente Chriſtiano; ideò peccat, quia [n] fieri permittit, ubi prohibendi poteſtas eſt. Quod ſi factum non comperit, aut prohibendi poteſtatem non habuit; utitur mundis reliquis fructibus, unde illa ſublata ſunt.

[m] Ivo, *p.* 11. *c.* 99.
[n] *al.* ſi.

XI. *Item* Ambrosius in primam Epiſtolam ad Corinthios, *ad c.* 10. [imò Hilarius Diaconus c. an. 384.]

Immunis eſt à reatu, qui emit, quod neſcit Idolis immolatum.

LIcèt aliquid [o] pollutum ſit per accidentiam, id eſt, oblationem Idoli, cùm hoc tamen neſcit, qui emit; nullum patitur ſcrupulum, & apud Deum immunis eſt.

[o] Ivo, *p.* 11. *c.* 96.

A QUIBUS GENUS DIVINATIONIS SUMPSIT EXORDIUM: ET QUOT SINT GENERA DIVINATIONIS.

QUÆSTIO III. & IV.

AQuibus autem genus Divinationis exordium ſumpſerit, vel quot ſint genera ejus, exponit ita dicens

Gratian. 1. *Pars.*

I. Augustinus [a] in libro de Natura [b] Dæmonum. [c. an. 418. *in Africa.*]

De multiplici genere Divinationis.

IGitur genus [c] Divinationis à Perſis α fertur allatum. §. 1. Varro autem dicit Divinationis quatuor eſſe genera, Terram, Aquam, Aërem, & Ignem: hinc Geomantiam, Hydromantiam, Aëromantiam, Pyromantiam dicta autumat. §. 2. Divini dicti ſunt, quaſi Deo pleni. Divinitate enim plenos ſe eſſe ſimulant, & aſtutâ quadam fraudulentiâ hominibus futura conjectant. Duo autem ſunt genera Divinationis, ars, & furor. Incantatores verò vocati ſunt, qui artem verbis peragunt. §. 3. Arioli vocati ſunt, propterea quod circa aras Idolorum nefarias preces emittunt, & funeſta ſacrificia offerunt, hiſque celebritatibus Dæmonum accipiunt reſponſa. §. 4. Haruſpices nuncupati, quaſi horarum inſpectores. Dies enim & horas in agendis negotiis, operibuſque cuſtodiunt: & quid per ſingula tempora obſervare debeat homo, intendunt. Hi etiam exta pecudum inſpiciunt, & ex eis futura prædicunt. §. 5. Augures ſunt, qui volatus avium, & voces intendunt: aliáque ſigna rerum, vel obſervationes improviſas hominibus occurrentes ferunt. Iidem ſunt & Auſpices: nam Auſpicia ſunt, quæ iter facientes obſervant. Dicta autem ſunt Auſpicia, quaſi avium ſpicia [d], & Auguria quaſi avium garria, id eſt, avium voces, & linguæ. Item Augurium, quaſi avigerium, quod aves gerunt. Duo ſunt autem genera Auſpiciorum, unum ad oculos, alterum ad aures pertinens: ad oculos ſcilicet volatus, ad aures vox avium. §. 6. Pythones à Pythio Apolline dicti: quòd is autor fuerit divinandi. Aſtrologi dicti eò quòd in Aſtris augurantur. Genethliaci appellati ſunt propter natalitiorum conſiderationes dierum. Geneſes enim hominum per duodecim Cæli ſigna deſcribunt, ſiderúmque curſu, naſcentium mores, actus, & eventus prædicere conantur: id eſt, quis quali ſigno fuerit natus, aut quem effectum habeat vitæ, qui naſcitur. Hi ſunt, qui vulgò Mathematici vocantur: cujus ſuperſtitionis genus conſtellationes Latini vocant, id eſt, notationes ſiderum, quomodo ſe habeant, cùm quiſque naſcitur. §. 7. Primùm autem iidem ſtellarum interpretes Magi nuncupabantur: ſicut de his legitur in Evangelio [e], qui natum Chriſtum annuntiaverunt. Poſteà hoc nomine ſoli Mathematici dicti ſunt. Cujus artis ſcientia uſque ad Evangelium fuit conceſſa, ut Chriſto edito nemo exinde nativitatem alicujus de Cælo interpretaretur. Horoſcopi dicti, quòd horas nativitatis hominum ſpeculentur diſſimili, & diverſo fato. Sortilegi ſunt, qui ſub nomine, &c. *ut ſuprà* [f]. §. 8. Salitores [g] vocati ſunt, quia dum eis membrorum quæcumque partes ſalierint; aliquid ſibi exinde proſperum, ſeu triſte ſignificari prædicunt.

¶ Corr. Rom. α *Perſis.*] B. Auguſtinus in libro ſexto de civitate Dei, *c.* 35. de Hydromantia loquens, ſic ſcribit, *Quod genus Divinationis idem Varro à Perſis dicit allatum.* Reliqua verò hujus Capitis ſunt in libello Rabani de Magorum præſtigiis, quem ipſe ex variis Auguſtini, & Iſidori locis collegit, & Gratianus ſæpè citat ſub Auguſtini nomine.

[a] Rabanus *de Magorum præſtigiis.* Iſidor. *l.* 8. *Etymol. c.* 9.
[b] *al.* Divinatione.
[c] Burch. *l.* 10. *c.* 43. Ivo, *p.* 11. *c.* 68.
[d] *al.* aſpicia.
[e] *Matth.* 2.
[f] *eàd. q.* 1. *c. unico.*
[g] *al.* Saliſfatores.

Gratian. 2. *Pars.* „ Quæritur autem de natura Dæmonum, cujus naturæ ſint, an futura præſcire valeant, vel quot modis futura prænoſcant. De his ita ſcribit

II. Augustinus in eodem libro de Divinatione Dæmonum, *cap.* 3 [h]. [c. an. 418. *ibid.*]

Quot modis Dæmones futura prænoſcant.

SCiendum eſt [i] hanc eſſe naturam Dæmonum, ut aërii corporis ſenſu terrenorum corporum ſenſum facilè præcedant, celeritate etiam propter ejuſdem aërii corporis ſuperiorem mobilitatem non ſolùm curſus quorumlibet hominum, vel ferarum, verùm etiam volatus avium incomparabiliter vincant. Quibus duabus rebus, quantùm ad aërium corpus attinet, præditi, hoc eſt, acrimoniâ [k] ſenſûs, & celeritate motûs, multò antè cognita prænuntiant, vel nuntiant, quæ homines pro ſenſûs terreni tarditate mirentur. Acceſſit etiam Dæmonibus per tam longum tempus, quo eorum vita protenditur, rerum longè major experientia, quàm poteſt hominibus propter brevitatem vitæ provenire. Per has efficacias, quas aërii corporis natura ſortita eſt, non ſolùm multa futura prædicunt Dæmones, verùm etiam multa mira faciunt: quæ quoniam homines dicere, ac facere non poſſunt, eos dignos quidam, quibus ſerviant, & quibus Divinos honores deferant, arbitrantur: inſtigante maximè vitio curioſitatis propter amorem felicitatis falſæ, atque terrenæ, & excellentiæ temporalis. & *infrà c.* 5.

§. 1. Nunc igitur, quoniam de Divinatione Dæmonum quæſtio eſt, primùm ſciendum eſt illos ea plerumque prænuntiare, quæ ipſi facturi ſunt. Accipiunt enim poteſtatem, & morbos immittere, & ipſum aërem vitiando morbidum reddere, & perverſis, & amatoribus terrenorum commodorum malefacta ſuadere; de quorum moribus certi ſunt, quòd ſint eis talia ſuadentibus conſenſuri. Suadent autem miris, & inviſibilibus modis per illam ſubtilitatem ſuorum corporum, corpora hominum non ſentientium penetrando, ſeſéque cogitationibus eorum per quædam imaginaria viſa miſcendo, ſive vigilantium, ſive dormientium.

§. 2. Aliquando autem non quæ ipſi faciunt, ſed quæ naturalibus ſignis futura prænoſcunt (quæ ſigna in hominum ſenſus venire non poſſunt) antè prædicunt. Neque enim quia prævidet Medicus, quod non prævidet ejus artis ignarus, ideò jam Divinus habendus eſt. Quid autem mirum, ſi quemadmodum ille in corporis humani perturbata, vel modificata temperie ſeu bonas, ſeu malas futuras prævidet valetudines: ſic Dæmon in aëris affectione ſibi nota [l] nobis ignota [m] futuras prævidet tempeſtates? Aliquando & hominum diſpoſitiones non ſolùm voce prolatas, verùm etiam cogitatione conceptas, cùm ſigna quædam ex animo exprimuntur in corpore, tota facilitate prædiſcunt: atque hinc etiam multa futura prænuntiant, aliis videlicet mira, qui iſta diſpoſita non noverunt. & *infrà c.* 6. §. 3. Fallunt & ſtudio fallendi, & invida voluntate, quâ hominum errore lætantur. Sed ne apud cultores ſuos pondus autoritatis amittant; id agunt, ut interpretibus ſuis, ſignorúmque ſuorum conjectoribus culpa tribuatur, quando vel decepti fuerint, vel mentiti.

§. 4. Nonnumquam verò ipſi maligni Spiritus, & illuſores hominum, atque ſalutis eorum invaſores [n] ſolent prædicere defectum culturæ ſuæ, & Idolorum ruinam: quatenus præſcii videantur, quid in ſingulis Regnis, aut locis venturum ſit, & quid adverſi ſuæ factioni contingere poſſit: quod etiam illi, qui Gentilium hiſtorias legunt, non ignorant. Quid ergo mirum, ſi jam imminente templorum, & ſimulachrorum everſione, quam Prophetæ Dei ſummi tantò antè prædixerant, Serapis Dæmon alicui cultorum ſuorum hoc de proximo prodidit, ut ſuam quaſi Divinitatem recedens, vel fugiens commendaret?

[h] Rabanus *de Magorum præſtigiis.*
[i] Burch. *l.* 10. *c.* 45. & 46. Ivo, *p.* 11. *c.* 70. & 71. Pann. *l.* 8. *c.* 68.
[k] *al.* acumine.
[l] *al.* notas.
[m] *al.* ignotas.
[n] *al.* inviſores.

Quòd autem hominum diſpoſitiones cogitatione conceptas, per exteriora ſigna Diabolus deprehendat, non firma ratione videtur approbatum. Unde ait

Gratian. 3. *Pars.*

III. Idem Augustinus in lib. 2. Retractationum, *c.* 30. [an. 427. *in Africa.*]

Quòd ex corporeis motibus internas animi cogitationes Diabolus deprehendat, occultiſſima res eſt.

QUodam loco dixi [o] Dæmones aliquando & hominum diſpoſitiones non ſolùm voce prolatas, verùm etiam cogitatione conceptas, cùm ſigna quædam ex animo exprimuntur in corpore, tota facilitate prædiſcere. Rem dixi occultiſſimam audaciori aſſeveratione, quàm debui. Nam pervenire iſta ad notitiam Dæmonum per nonnulla etiam experimenta compertum eſt. Sed utrùm quædam ſigna dentur ex corpore cogitantium, illis ſenſibilia, nos autem latentia, an alia vi & ea ſpiritali, iſta cognoſcant; aut difficillimè poteſt ab hominibus, aut omnino non poteſt inveniri.

[o] Sup. *cap. proximo.*

AN SORTILEGI VEL DIVINI SINT EXCOMMUNICANDI, SI CESSARE NOLUERINT.

QUÆSTIO V.

QUòd autem Sortilegi, & Divini, ſi ceſſare noluerint, excommunicandi ſunt; ratione, & autoritate probatur. Eſt enim quoddam genus culturæ Idolorum ex Dæmonum conſultationibus futura prædicere. Sicut enim Avarus, quia cultum Deo debitum nummo impendit, Idolorum cultor ab Apoſtolo [a] nominatur: ſic illi, qui futura, quæ ex Dei oraculo nonnumquam revelata inveniuntur, vel Dæmonum conſultatione, vel quibuslibet præſtigiis invenire laborant, Divinitatis jura Creaturis attribuunt. Futura enim præſcire ſolius Dei eſt: qui in ſui contemplatione etiam Angelos illa præſcire facit. Unde Eſaias ait [b]: *Priora, & noviſſima annuntiate mihi; & dicam, quòd Dii eſtis.* §. 1. Cultores verò Idolorum à fidelium communione ſeparandi ſunt. Unde in Epiſtola ad Corinthios Apoſtolus ait [c]: *Si quis frater nominatur fornicator, aut avarus, aut Idolis ſerviens; cum ejuſmodi nec cibum ſumere.* Hinc etiam legitur

Gratian. 3. *Pars.*
[a] *Epheſ.* 5. *Coloſſ.* 3.
[b] *Eſa.* 45. ſed paulò anguſtiùs.
[c] 1. *Cor.* 5.

I. In Decretis Gregorii Junioris in Concilio Romano præſidentis, *c.* 12. [an. 712. *Romæ.*]

Anathema ſit, qui Ariolos, vel Incantatores obſervat.

SI quis Ariolos [d], Aruſpices, vel Incantatores obſervaverit, aut phylacteriis uſus fuerit; anathema ſit.

[d] Polyc. *l.* 6. *tit.* 12. Burch. *l.* 10. *c.* 24. Ivo, *p.* 11. *c.* 1. Pann. *l.* 8. *c.* 61.

II. *Item* ex Concilio Ancyrano, *c.* 23. *al.* [1] 24. [an. 314. *in Galatia.*]

Quinquennio pœniteat, qui Divinationes expetit.

QUi [2] Divinationes [e] expetunt & morem [3] Gentilium α ſubſequuntur, vel in domos ſuas hujuſmodi homines introducunt, exquirendi β aliquid arte malefica, aut expiandi causâ; ſub regula quinquennii [4] jaceant, ſecundùm gradus pœnitentiæ definitos, &c.

¶ Corr. Rom. α *Gentilium.*] In Græco impreſſo eſt, χρόνων, ſed in vetuſto Vaticano, & apud Balſamonem, ἐθνῶν.

β *Exquirendi.*] Græcè eſt, ἐπὶ ἀνευρέσει φαρμακειῶν, id eſt, *ad invenienda medicamenta.*

¶ Pith. [1] 23. *al.*] Hæc delenda.
[2] *Qui.*] Ex verſione Dionyſii Exigui.
[3] *Morem.*] V. C. *more.*
[4] *Quinquennii.*] V. C. *Quinquennio.*

[e] Rabanus *in Pœnit. c.* 23. Et in Conc. Pariſ. *l.* 2. *c.* 1. Polyc. *ibid.* Burch. *l.* 10. *c.* 5. Ivo, *p.* 11. *c.* 2. Pann. *l.* 8. *c.* 62.

III. *Item* ex Concilio Martini Papæ, id eſt, ex Capit. Martini Bracarenſis, *c.* 72. [c. an. 572. *in Hiſpania.*]

Elementa colere, Lunæ, ac Stellarum curſus in ſuis operibus, Chriſtianis ſervare non licet.

NOn liceat [f] Chriſtianis tenere traditiones Gentilium, & obſervare, vel colere Elementa, aut Lunæ, aut Stellarum curſus, aut inanem ſignorum fallaciam pro domo facienda, aut propter ſegetes, vel arbores plantandas, vel conjugia ſocianda. Scriptum eſt enim [g]: *Omnia quæ facitis aut in verbo, aut in opere; omnia in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti facite, gratias agentes Deo.*

§. 1. Nec in collectionibus herbarum [h], quæ medicinales ſunt, aliquas obſervationes, aut incantationes liceat attendere: niſi tantùm cum ſymbolo Divino, aut [i] oratione Dominica, ut tantùm Deus Creator omnium, & Dominus honoretur. §. 2. Si quis autem Paganorum [k] conſuetudinem ſequens, Divinos, & Sortilegos in domum ſuam introduxerit, quaſi ut malum foràs mittant, aut maleficia

[f] Burch. *l.* 10. *c.* 3. Ivo, *p.* 11. *c.* 40.
[g] *Coloſſ.* 3.
[h] Ibid. *c.* 74. Burch. *l.* 10. *c.* 20. Ivo, *p.* 11. *c.* 47.
[i] *al.* &.
[k] Ibid. *c.* 71. Burch. *l.* 10. *c.* 6. Ivo, *p.* 11. *c.* 34.